

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 3. De materia Baptismi,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

sua potestate habens, etiam si illius impletio sit ipsi impossibilis.

CAPVT III.

De materia Baptismi, ac primum de remota
que est aqua.

S V M M A R I V M.

10. Aqua sola, vera, & naturalis est materia baptismi remota.
11. Que talis esse, & que esse sit in partu tunc et conenda.
12. Quid censendum sit de ea que alterata est, aut admixtum habet aliquid aliud.
13. Quando licet, aut non liceat uti aqua, de qua dubitatur, an vera sit & naturalis.
14. Ablutio est materia proxima baptismi, requirens ut aqua tangat realiter corpus: & quo modo.
15. Corollaria varia inde deducta.
16. Insans adhuc exiens in materia vtro, eatenus baptizari non potest, quatenus non potest, ablutio.
17. Saluti infantum in materia vtro clausi quantenus consulendum.
18. Quod sit capax baptismi ut flammis, & sanguini: & quod ordinarie expectari debeat illius ineger, egessus antequam baptizetur.
19. Nihil refert siue per immersionem, siue per infusionem, siue per aspersionem fiat ablutio ad baptismum necessaria.
20. Vna ablutio sufficere potest ad baptismi substantiam, tamen trina adhiberi debet, quando in aperi consuetudo.
21. De ablutione facta in immersione sine emersione quid tenendum sit.
22. In qua potissimum corporis parte fieri debeat ablutio, si non possit in toto corpore.

10. **C**ERTVM est de fide ex definitione Concilii Tridentini. sess. 7. baptismi canon. 2. aquam veram & naturalem esse de necessitate baptismi, seu esse illius materiam necessariam, necessitate sacramenti. Quod (ut ceteris omittamus, que Suarez habet in 3. disput. 20. sect. 1.) satis confirmatur auctoritate Scripturæ Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, &c.] Act. 8. Ecce aqua, quis prohibet me baptizari?] & cap. 10. Nunquid aquam quis prohibere potest, ut non baptizentur hi? Et ad Ephes. Mundans eam lauacro aque in verbo vite. In quibus locis nomen aque esse intelligendum de vera & naturali aqua patet: quia in expositione Scripturæ numquam recedendum est à proprietate verborum, nisi cogamur euidenti aliquo absurdo: alioqui si liceat pro arbitrio fingere novos sensus, possemus omnia Scripturæ loca, etiam clarissima, deprauare. Vera autem, & naturalis aqua hic censeri potest, que siue alterata sit quoad accidentia, siue non, retinet aque naturam & substantiam, atque ad abluendum (quod baptismi sacramentum requirit) apta est. Vnde pro praxi hæc documenta colliguntur.

11. Primum est. Nullum liquorem, qui non sit vera aqua quoad substantiam, quantumcumque quoad accidentia appareat aqua, esse baptismi materiam. Contra vero omnem aquam veram quoad substantiam (nisi ita alterata sit, & mutata, ut censetur inepta ad abluendum) esse idoneam baptismi materiam.

Secundum est ex Soto in 4. dist. 3. quest. unica art. 4. & Francis à Victo. in summa de sacramentis, quest. 12. nihil refert siue aqua sit maris, siue fluminis, siue fontis, siue putei, siue lacus, vel stagni, siue pluuialis. Item siue clara, siue turbida, siue dulcis, siue salsa, siue odorifera, siue putida, siue calida, siue frigida, siue etiam resoluta ex niue, grandine, vel glacie. Addit etiam contra Palud. Sotus ibid. ad 4. argumentum, lixiuum, & aquas sulfureas. Hæc enim omnia aquarum genera, retinent substantiam veram, & naturalem aquam.

Tertium est ex D. Tho. 3. par. quest. 66. art. 4. ad vltimum; non esse aptam baptismi materiam, quemcumque alium humorem: etiam si communiter aquæ nomine appelletur, aut habeat similitudinem cum vera aqua, in colore, aut aliis qualitatibus; ut lacrymæ, sudor, vrina, pituita, humor qui supernatât sanguini, humor qui egreditur ex incisione vitis, aut alterius arboris, aqua artificialis, que adiumento artis per distillationem, aut compressionem exprimitur ex

herbis, radicibus, aut floribus, ut aqua rosacea, boraginis, & similes. Item que vulgo dicitur aqua ardens, & que solet ab Alchimistis fieri ad mutanda metalla.

Quartum est ex D. Thom. in eodem art. 4. Illam solum alterationem, & admixtionem diuersi corporis, aut humorum cum aqua, impedire ne ea sit idonea baptismi materia, que facit, ut secutum ex tali mixtione, sit magis aliud, quam aqua: ut si modicæ aquæ naturali multum, aut tantumdem vini, vel aquæ rosaceæ misceretur: quia ex ea mixtione, aut resultat quid tertium, aut aqua in illud cui admiscetur, cum fuerit potentius, mutatur. Quod si multum sit aquæ, cui parum vini, vel alterius liquoris admiscetur, quia non tollitur aquæ substantia, ea erit apta baptismi materia, ut patet ex eo quod aquæ baptismi admiscetur christi. Ex quo documentum indicari potest de multis in particulari: ut de pitana, ceruisia, & de aqua in qua decoquantur herbas, vel radices, elixantur carnes, vel pisces. Cuiusmodi non esse veram aquam Sotus in eod. art. 4. ad 4. ex eo probat, quod obligatus ieiunare in pane, & aqua non possit illis uti.

Quintum est ex Sylu. in verbo, baptismus 2. nu. 1. Angelo in eodem verbo tertio §. 4. aquam non esse idoneam baptismi materiam, quantumcumque sua substantiam retineat, si apta non sit ad abluendum: que est baptismi materia proxima, sicut aqua est materia remota. Vnde admittit etiam sententia eorum, qui volunt niuem grandinem, & glaciem esse aquam veram secundum substantiam, quoad accidentia alteratam: negandum est in eis posse perfici baptismum, nisi liquefacta resoluantur in aquam: quandoquidem aliter non sunt apta ad abluendum. Quod idem eadem de causa dicendum est de aqua contenta in luto, aut in pannolino, vel hæno, nisi exprimatur, ut ibidem expresse notant Angelus, & Syluester: sicut nec consecratio sanguinis Christi heri potest in multo intra vasa contento, quantumuis essentialiter non differat à seipso ex illdem vuis expressio, quia non est aptum ad potum.

Sextum est quod sub finem citati art. 4. tangit Sotus, cum peccare grauitur qui nulla necessitate vigente baptismi adhibet aquam, de qua dubitatur probabiliter an sit apta ad sacramentum. Probat, quia exponit se probabili periculo inuadendi sacramentum, maleque consensendi proximo in re grauissima. Quod si in tali causa (quo scilicet probabiliter dubitaretur aquam esse veram & naturalem) collatus esset baptismus, is deberet sub conditione repeti cum vera, & naturali aqua, dicendo, Si non es baptizatus, ego te baptizo in nomine Patris, &c. Nam summa huius sacramenti necessitas ita postulat. Pro quo facit cap. De quibus Extra De baptismi, & eius effectu.

In extrema tamen necessitate & periculo mortis liceret uti aqua dubia, si alia desset: quia sic, quoad fieri potest consultatur probabili periculo damnationis proximi; in quo cum iuari potest sine certa Dei offensa, ipsum relinquere in extrema necessitate spiritali constitutum, lex charitatis non patitur. Ceterum etiam si validus sit baptismus cum qualibet aqua vera, & naturali; quia in eo adhibetur, nec deficit materia necessaria necessitate sacramenti: non licet tamen ministro, nisi excuset iusta necessitas (qualis est periculum mortis, aut nimis dilatio baptismi) baptizare in qualibet aqua; sed tantum in illa certa que fuerit præcepto determinata: qualis est factorum fontium. Nam licet talis necessaria non sit necessitate sacramenti; est tamen necessitate præcepti, receptæ, & consuetudinis.

PARS RELIQUA CAPITIS.

De proxima Baptismi materia, que est ablutio corporis.

COMMUNIS Catholicorum sententia est, inquit Suarez in 3. disput. 20. sect. 2. abluendum esse baptismi materiam, eamque proximam, iuxta verba Domini Matthæi vii. Baptizantes eos in nomine Patris, &c.] & Apostoli ad Ephes. 5. Mundans eam lauacro aque in verbo vite.] Ea enim significat abluendum, tanquam aquæ applicationem ad corpus: sine cuius interuentu, sacramentum baptismi non perficitur. Nam cum ipsum positum sit in usu, nec sit quid permanens.

manens, non potest consistere in aqua, *vt sic dicam*, quietam manente: sed in aliquot eius vsu. Quem quidem communis Ecclesie traditio, & praxis ostendit esse abluitionem corporis factam iuxta Christi institutionem, cum certa verborum forma: de qua dicitur in sequenti cap. De necessitate sacramenti autem requiri vt talis ablutio sic fiat, vt aqua realiter tangat corpus baptizandi, Suarez probat in ead. sect. 2. ex vi vocis. Nam nemo vnquam dixerit, aquam quæ non tangit corpus, abluere ipsum abluitione reali, qualis necessaria est ad baptismum tanquam modus quo cõferri debet paulo post tradendus. Id quod indicatur per illud D. August. tract. 80. in Ioannem. Quæ est tanta virtus aquæ, vt corpus tangat, & cor abluat.

Adde requiri etiam, vt talis contractus sit successiuus, seu cum diffusioe partium aque per partes corporis. Quod idem Suarez probat: quia id requiritur ad rationem abluitionis: vt ex eo patet, quod aqua in vase, quamuis illud tangat, non dicitur illud abluere: sicut nec aque pars, quæ post baptismum adhæret corpori baptizati: abluat, sed ablutum esse dicitur.

Adde præterea requiri (*prout receptam esse D. Thome sententiam non ait Greg. à Valen. in citata disput. 4. quest. 1. puncto 2. versu Ex cuius*) vt tanta sit aqua, & eo modo adhibita, vt persona cui adhiberetur secundum vsitatum, & mortale loquedi modum vere dicitur abluat, seu aqua tingi. Id quod de se clarum est: quia vt vera aqua, sic vera ablutio necessaria est ad sacramentum baptismi. Nam baptizandi verbum in sacra Scriptura illam importat eadem ratione, qua ante dictum, est, verbum aquæ importare veram aquam.

Ex quibus pro praxi sequitur primo, non esse verum baptismum si aqua tantum modo tangat vestes baptizandi, nec illo modo corpus: alioqui enim si quis infunderetur corio, aut intra capsam clauderetur, posset pariter vere baptizari: quod nemo afferuerit, cum nullo modo abluatur. Vnde talem baptismum iterandum esse Sotus in eadem quest. vnica art. 7. sub finem merito asserit.

Sequitur secundo quod est probabile sit valere baptismum, quantumcumque abluatur quis tantum secundum capillos: sicut probabile est contigisse cum Actorum 2. audita concione D. Petri, tria circiter millia hominum susceperunt baptismum: quandoquidem aspersione collatum fuisse (& ideo aquam secundum capillos tantum attingisse alios) indicat tanta multitudo, tam breui tempore baptizatorum. Nihilominus tamen: quia non satis constat capillos, sufficientem ad id; corporis partem esse, posse talem baptismum sub conditione iterari indicat Sotus in eod. art. 7. versu, Equid.

Sequitur tertio, quod ex eodem Soto ibidem subiungit loco memorato Greg. à Valen. non sufficere ad baptismum, sicut nec ad abluitionem, si minutissima tantum aque gutta, aut etiam aliquot paucis guttulis, quis aspergatur.

Sequitur quarto, nec esse satis ad baptismum, si soluitur vterus matris in quo infans continetur. Id quod habetur ex cap. Qui in matris, De consecr. dist. 4. & confirmatur: quia ille modus non sufficit vt ipsa persona infantis censetur abluat; quæ cum sit distincta à persona matris; vt pote proprio corpore, propriaque anima constans, non abluatur abluitione matris. Quæ ratio est D. Thomæ 3. par. quest. 68. art. 11. Veruntamen, vt inquit à Victoria De sacram. quest. 32. & Gabriel in 4. dist. 4. quaest. 2. art. 3. dubio secundo, & post vtrumque Greg. à Valen. in eod. puncto 2. versu, Tertium sequitur: si arte, & opere obstetricis aqua sic mitti posset vt pertingeret vsque ad infantem: addita forma debita verborum, non immerito censetur verus baptismus: quia nihil necessarium ad sacramentum deest: etiam si tunc sicut in aliis casibus dubiis, videatur sub conditione repetendus, si postea infans viuus egrediatur ex vtero.

Dices deest, quod infans non sit natus: & vt in cit. cap. Qui in matris, dicitur renasci non possit is, qui non fuerit natus. Respondet à Valentia infantem ad renascendum in Christo per baptismum, sufficienter nasci in Adam, quando in vtero matris concipitur. Si vrgens id ipsum capitulum esse intelligendum de naturitate per egressum ex vtero. Respondetur id quidem verum esse, sed habito tantum respectu ad id quod ibi statuebat, nempe baptizari nõ pos-

se infantem, ita inclusum in vtero matris, vt aqua ad illum pertingere non possit: nisi forte aliqua saltem parte sit ex ipso vtero egressus. Neque obstat, quod infans in vtero existens inuolutus sit pelle secundina. Nam & natus potest cum tali pelle baptizari, iudicio Angeli in verbo, Baptismus s. §. 4. & Sylu. eodem verbo 4. qu. 1. ratioque esse videtur quod ea pellis sit corpori adnata, sicut & capilli, vel scabies.

Aduerte autem ex Gabriele loco citato non longe à principio, & à Victoria in seq. quaest. 33. & ex aliis communiter post D. Thomam 3. par. q. 68. art. 11. ad 3. matrem mortua si infans credatur adhuc viuere in vtero, eam esse aperendam, vt ille baptizetur: sique mater damnata sit ad mortem, differri debere executionem pœnæ, donec pepererit ex lege, Imperator Adrianus, ff. De statu hominum, & ex lege Prægnantis, ff. De pœnis. Vide Cotar. in lib. 4. variarum resol. cap. 4. Mater autem viuens etiam si (vt loco cit. addit Sylu.) ob parum moritura esset, scienda non est, vt extrahatur infans & baptizetur: quia illud est malum directe repugnans præcepto Decalogi de non occidendo: neque facienda sunt mala vt eueniant bona ex cap. 2. epist. ad Romanos. Pari ratione neque mater ipsa ad liberandum se à morte, cum iudicatur moritura in partu, potest sumere medicinam, ex qua probabiliter sequutura sit mors infantis. Id quod procedit maxime quando infans si eraretur matre mortua victurus, & baptizandus, quia aliena vita spiritalis, nostræ temporali præferenda est. De qua re Nauar. in Enchir. cap. 25. n. 62. & Syluester in verbo, Medicus quest. 4. dicto 2.

Aduerte etiam infantem in vtero matris omnino clausam etiam non sit capax baptismi fluminis, esse tamen tum baptismi fluminis, prout D. Thomas loco cit. ad 1. attigit. & patet, quia Deus potest illum sanctificare, sicut Ieremiam, & D. Ioannem Baptistam: non enim potestas ipsius alligata est sacramentis; Tum etiam baptismi sanguinis: vt si pro Christi fide, aut pro iustitia mater occidatur. Etti enim intentio interfectoris feratur tantum in matrem, tamen de se extenditur ad infantem quem ille gestat in vtero, cuius mors sequitur ex illius morte.

Aduerte postremo ex D. Thoma ibidem ad 4. & communi omnium sententia teste Syl. in verbo Baptismus 4. quest. prima, expectandam esse totalem egressionem infantis ex vtero vt baptizetur: nisi mors immineat: quia imminente quæcumque pars egredietur, illum posse in eadem baptizari: hac tamen distinctione seruata, vt si pars illa sit caput, in quo maxime manifestatur principium vite, quod est anima (ad quam à peccato abluendam baptismus confertur) non sit iterandum baptismus: si totum egredi contigerit: sin sit alia pars, iterari debeat sub conditione, Si non est baptizatus, &c.

De modo que fieri debet ablutio aliorum dubia.

Quorum primum est, An ad baptismum, aliquid refert, abluitionem fieri immersione corporis in aquam, an effusione aque in corpus?

Responsio est, nihil referre, ex D. Thomæ sententia, in 3. par. quaest. 66. art. 7. & 8. communiter (vt ibid. notat Suarez, disput. 20. sect. 3.) recepta à Theologis in 4. dist. 3. sicut & à Summulariis in verbo, baptismus. Et, roboratur, quæ ex institutione Christi, nihil aliud definitum est, nisi quod hæc ablutio fiat ex aqua. Quod vero hoc, vel illo modo fiat, non est à Christo præscriptum, vt patet ex institutionis verbis Ioan. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua] & Math. vlt. Baptizantes eas in nomine Patris, &c.] Quare nullus particularis modus abluitionis est de essentia baptismi: sed solummodo ablutio, de qua antea. Vnde sicut est vera ablutio: ita & ceteris necessariis concurrentibus, verus baptismus erit, siue baptizetur quis per modum effusionis: vt quando aqua in aliquo vase contenta effunditur super baptizandum: siue per modum asperisionis vt quando aqua in spongia, vel in alio corpore contenta spargitur super corpus baptizandi: siue per modum immersionis vt quando minister tenens infantem per latera, aut brachia immergit ipsum in aquam, & statim ab ea eleuat.

Quam-

Quamvis autem hæc ita sint, tamen minister, qui tole-
niter, & ex officio sacramentum istud confert, tenetur ser-
uare consuetudinem Cathedralis Ecclesie in qua baptizat; non
autem Archiepiscopalis, aut Romanæ, nisi sit exemptus; ex
Palud. in 4. dist. 3. q. 3. art. 2. quem sequuntur D. Anto. 3. par.
tit. 14. cap. 13. §. 1. sub finem. Tabiena Baptismus 5. n. 1. & Sotus in
4. dist. 3. quest. vnica art. 8. conclus. 3. Quod si non faciat, nec ius-
ta causa ipsum excuset, peccabit grauiter, iuxta D. Thomam
in supra citato art. 8. non tamen mortaliter, vt vult loco cita-
to Sotus: dummodo id non faciat ex contemptu, aut cum
notabili scandalo. Iusta causa autem excusans potest esse, vt
in eodem nu. 1. notat Tabiena: tum honestas, vt in adultis,
quos mergi non conuenit: tum necessitas, siue ex aquæ pau-
citate, siue ex debilitate ministri, qui non potest sustentare
baptizandum: siue ex debilitate baptizandi, cui potest im-
minere mortis periculum si immergatur. Tunc enim ex D.
Thoma in memorato art. 7. quantumcunque consuetudo
haberet (sicut habuit adhuc suo tempore) vt baptismus per
immersionem conferatur, posset per effusionem, aut asper-
sionem conferri.

Secundum dubium est, An ad baptismum sufficiat
vnicuique ablutio?

20. **R**atio dubitandi esse potest, quod in cap. Si quis Presby-
ter, De consecr. dist. 4. pena depositionis imponatur
Episcopo, vel Presbytero, trina immersione omissa. Res-
olutio D. Thomæ autem est in memorato art. 8. ablutionem
quidem esse baptismum essentialē, sed illius modum esse tan-
tum accidentalem. Quod patet ex illius variatione instituta
ab Ecclesia, occasione diuersarum hæreseon, prout ab ipso
D. Thomæ ibidem declaratum videre licet. Iam vt per im-
mersionem fieri, tantum est modus ablutionis; sic & fieri
per trinam immersionem: ita ut ad necessitatē baptismi per-
inde vna, ac trina immersio sufficiat, ex cap. De trina, ead.
dist. 4. & licet ordinarius modus conferendi baptismum fuerit
per trinam immersionem: tum propter rationes, quæ ex
D. Augusti. referuntur in cap. Postquam, eadem dist. tum et-
iam propter præceptum Apostolorum in cit. canone, Si quis
presbyter (est enim ipsorum 49. nonnullis licet verbis muta-
tis) tamen postea, vt inquit ibidem D. Thomas, in dete-
stationem erroris rebaptizantium, vt Donatistarum: in Con-
cilio 4. Tolet. canone 7. constitutum est, ne baptismus fiat
nisi vna immersione. Hic aduerte ex Caiet. ad eundem D.
Thomæ locum, & ex Soto in 4. dist. 3. quest. vnica art. 8. in ex-
plicatione tertij argumenti: ministrum, qui intendit conferre
baptismum per trinam immersionem, si in prima tantum,
aut in secunda proferat integram formam verborum sacra-
mentalium, perficere verum sacramentum baptismi, dum-
modo habeat, prout ad sacramentum requiritur, intencio-
nem faciendi quod facit Ecclesia. Ratio est quia talis inten-
tio ministri fundatur super ritu & consuetudine Ecclesie,
in baptismum vtentis trina immersionem, non tanquam essen-
tialē, sed tanquam accidentali cæremonia: ita ut eadem mi-
nistri intentio respiciat trinam immersionem, non tan-
quam essentialē, sed tanquam accidentalem sacra-
mentum: ritum: quo omissio, sacramentum ipsum perinde vere
perficitur: ac Sacerdos, qui aliquo casu, aut obliuione a-
quam vino non admiscuit in calice, vere consecrat: quia
Eucharistiæ sacramento, admixtio aquæ tantum est acci-
dentalis.

Tertium dubium est, An per immersionem sine
emersione possit valide conferri
Baptismus?

21. **H**ic occasionem dat difficultas, de qua in vtramque
partem contententes auctores referunt Greg. à Valen.
disput. 4. quest. 1. puncto 2. versu, Septimo sequitur, & Suarez in
ante memorata disput. 20. sect. 3. An si infans in flumen, vel in
puteum proiceretur cum intentione illum baptizandi, de-
bite prolata verborum sacramentalium forma, validus esset
baptismus? Quæ difficultas nulla est si in pietione, immen-
sione succedat emersio; vt si intra canistrum, funi alligatū in
aqua proiectus statim retraheretur: quod exemplū est Angeli in
verbo, Baptismus 4. §. 1. Tota ergo est, cū immersioni nō suc-

cedit emersio, sed immeris relinquitur suffocandus in
aqua. Quod quidem constat damnabile esse, nec vsurpan-
dum: quia non sunt facienda mala, vt eueniant bona: tamen
non impedit quin baptismus ea ratione collatus sit vali-
dus, vt iidem Auctores probabilissimi esse censent, quia ni-
hil tunc deesse videtur ad baptismum requisita, concurrunt vera ma-
teria & forma, & satis superque in tali casu infans abluatur.
Rationes vero quæ faciunt pro parte contraria, iidem bene
soluunt, nec nos remorari debent quia talis casus in praxi
valde rarus est, & pene inauditus.

Quantum dubium est, An ad baptismum sufficiat qualemcunque
corporis partem ab-
luere?

Ad quod respondetur ex D. Thoma. in citata quest. 66.
art. 7. ad 3. si totum corpus non possit aqua perfundi,
propter aquæ paucitatem, vel propter aliam causam (mortis
videlicet periculum, vel indecentiam in baptizando, aut imbecilli-
tatem in baptizante) oportere perfundere caput, in quo vt in
sede sensuum manifestatur principium vitæ animalis,
seu anima, vt est sensitiua: sicut & in thorace includen-
te partes vitales, eadem manifestatur prout est vegetatiua,
seu principium alendi: quem proinde, cum caput non po-
test, conuenit perfundere (maxime in pectore quod est sedes
cordis) potius quam artus, seu partes alias in quibus vitæ
principium non ita manifestatur: quamuis dicat Angelus
Baptismus 4. §. 2. communis teneri, quod qualitercumque
atingatur baptizandus (reali scilicet tactu aquæ) sit bap-
tizatus: quia tamen id certum non est, datur locus iterationi
baptismi sub conditione, prout ex D. Thoma antea tradi-
dimus nu. 18.

Illud restat de tota hac re monendum, nusquam eo ablu-
tionis modo vtendum esse, ex quo probabile mortis pericu-
lum baptizanti incurreret. Is enim potius est diuinæ miseri-
cordiæ committendus: quia non sunt facienda mala vt eue-
niant bona, ad Roman. 3. Neque refert quod alioqui ille
moriatur sine baptismum: quia quisque ex charitate debet
prius consulere animæ suæ, quam alienæ. Conicere autem
alium in tale periculum, peccatum est mortale, Cæterum
vix tale adesse potest, si modo dica aqua tepida super caput, vel
faciem, vel pectus baptizandi effundatur, aut aspergatur.

CAP V T IV.

De forma Baptismi.

S V M M A R I V M.

- 23 Catholicorum sententia de forma Baptismi.
- 24 Non est de necessitate baptismi, in illius formæ personam mi-
nistri exprimi.
- 25 Est autem, vt exprimat per sonam suscipientis.
- 26 Itemque vt exprimat actus baptizandi.
- 27 Inuocatio sacrosanctæ Trinitatis est de eadem necessitate.
- 28 Eam oportet esse explicitam.
- 29 Responso ad illud quod in contrarium obiicit potest ex Actū
Apostolorum: & ex dicto Nicolai Papa. V.
- 30 De essentia formæ baptismi est, vt in ea cum trinitate perso-
narum significetur natura vnitatis.
- 31 Forma Baptismi in vulgari lingua esse potest, & quo modo sit
coniungenda cum ablutione, quoad possit esse conditi-
onalis; non tamen sine necessitate.

De forma baptismi quoad speculationem multæ sunt
difficultates, inmo & errores, quos refert Bellar. roma.
2. in lib. De baptismo cap. 3. de quibus tum ipse, tum Suarez
disput. 21. tum etiam Greg. à Valen. disput. 4. quest. 1. puncto
tertio videri possunt ab auido sciendi.

Quoad praxim vero, conueniunt Catholici, & tanquam
de fide certum tenent propter verba Domini Mathæi vlt.
Baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti,
& Ecclesie definitiones, tum alias, quarum iidem auctores
meminerunt, tum valde apertas Concilij Florentini in in-
structione